

**Grad Sarajevo
City of Sarajevo**

Broj: 01/ 08-23--6299/19
Sarajevo, 01.10. 2019. godine

Na osnovu člana 38. stav (1), te člana 39. stav (1) Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 34/08 – Prečišćeni tekst), i člana 11. stav 2. Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 12/11, 21/16, 51/18) gradonačelnik Grada Sarajeva, uz prethodnu saglasnost Komisije za spomenike Gradskog vijeća Grada Sarajeva, donosi

(prijedlog)

**Program
čuvanja, održavanja i zaštite spomenika od značaja za Grad Sarajevo
za 2020. godinu**

I. Uvod

Odlukom o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo, propisano je da se sredstva za čuvanje, održavanje i zaštitu spomenika od značaja za Grad Sarajevo, planiraju na osnovu godišnjeg programa čuvanja, održavanja i zaštite spomenika od značaja za Grad Sarajevo, koji donosi Gradonačelnik, uz prethodnu pribavljenu saglasnost Komisije za spomenike Gradskog vijeća.

U 2019. godini, reliziran je ugovor o javnoj nabavci “Usluge redovnog održavanja čistoće za Spomen obilježju ubijenoj djeci opkoljenog Sarajeva 1992-1995, Spomenik “Vječna vatra”, Spomen obilježju Mirzi Delibašiću i Davorinu Popoviću u parku kod FIS-a i na Trgu žrtava genocida u Srebrenici sa privrednim društvom za pružanje usluga sanitane preventivne i ekološke zaštite, dezinfekcije, dezinsekcije deratizacije i održavanja objekata, te druge usluge “Kristal” d.o.o. Ugovoren usluge, u iznosu od 51.572,00KM, su obuhvaćale, metenje platoa, pranje platoa, čišćenje otpadaka sa platoa i pražnjenje korpi za smeće, te čišćenje snijega s eventualnim odvozom i sprječavanje poledice (po potrebi). Za održavanje drugih spomenika od značaja za Grad Sarajevo programirano je i realizovano redovno održavanje svih ostalih spomenika od značaja za Grad Sarajevo u visini od 6.000,00KM, a što je obuhvaćalo čuvanja, održavanje i zaštitu spomenika.

II. Elaborat „Stanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo“.

S ciljem utvrđivanja stanja, te predlaganja prioriteta i mjera zaštite za spomenike od značaja za Grad Sarajevo izrađen je Elaborat „Stanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo“.

Elaborat je tokom 2019. godine izradio Zavod za zaštitu kulturno historijskog i prirodnog naslijeđa Kantona Sarajevo, a sadrži analizu, valorizaciju i prijedlog mjera sanacije i dalje zaštite za sedamnaest spomenika koji su označeni kao spomenici od značaja za Grada Sarajevo.

Prvi cilj elaborata jeste očuvanje, zaštita i adekvatna prezentacija postojećih sedamnaest spomen – obilježja i skulptura od značaja za Grad Sarajevo.

Drugi cilj je ukazati na značaj i vrijednost preostalih spomen – obilježja i skulptura na prostoru Grada, koje posjeduju veće estetsko – umjetničke vrijednosti, historijske ili dokumentarne

karakteristike, a koje nisu izdvojene u odabranih sedamnaest, iako su dio dostavljene dokumentacije.

Treći cilj jeste uspostavljanje kontinuiranje stručne, partnerske i savjetodavne saradnje nadležnih institucija, individualnih stručnjaka, pojedinaca i ostalih korisnika u cilju definiranja svih budućih radova postavljanja, uređenja i održavanja javnih spomen obilježja na prostoru Grada.

Prilikom izrade elaborata primijenjena je stručna, naučna i interdisciplinarna metoda istraživanja, analiza bazirana na primjeni dosadašnjih teorijskih i praktičnih radova i opažanja vezanih za kolektivnu kulturu sjećanja, zaštitu i očuvanje spomenika, a u cilju cjelovitog uvida nad spomenicima koji se nalaze u registru spomenika od značaj za Grad Sarajevo. Konstatirano je da se većina spomenika nalazi u dosta dobrom stanju očuvanosti.

Elaborat sadrži prijedloge zahvata koji bi s aspekta struke bili prihvatljivi i poželjni, a koji će biti zasnovani na upotrebi neinvazivnih sredstava, budući da se radi o manjim oštećenjima.

U Elaboratu se navodi da bi, u slučaju restauracije svakog pojedinačnog dobra, trebalo izraditi prijedlog projekta u saradnji s kiparom – restauratorom i konzervatorom, te obaviti konsultacije s autorima djela (ukoliko je to moguće).

Navodi se također, da predloženi zahvati trebaju biti polazna osnova u čijim okvirima bi se projekti trebali kretati, u ovisnosti od materijala od kojih su kulturna dobra napravljena.

Elaboratom je obuhvaćen samo manji dio skulptura i memorijalnih spomenika smještenih na prostorima grada, a koji su podizani u proteklih sedamdeset godina.

Elaborat tretira spomenike različite tipologije: skulpture, spomen-biste, spomen-obilježja, spomen-ploče, slobodnostojeći spomenici itd. Značajan broj analiziranih spomenika posjeduje zanimljive umjetničko-estetske vrijednosti, djela su respektabilnih autora, a jedan dio spomen-obilježja karakteriziraju snažni, emotivni sadržaji i imaju dokumentarno-historijsku vrijednost. (Vječna vatra, Spomenik Davorinu Popoviću, sve spomen-biste koje se nalaze na lokaciji Malog parka, te spomenik Međunarodnoj zajednici pod nazivom „konzerva Ikara“ i skulptura La Bestia postavljene na površini između Historijskog muzeja i Vilsonovog šetališta.

III. Budžet

U toku je izrada Budžeta Grada Sarajeva za 2020. godinu, te je predloženo da se za realizaciju ovog programa, odnosno za namjenu održavanja spomenika od značaja za Grad Sarajevo u 2020. godini, planira 100.000,00KM na posebnoj poziciji za ovu namjenu.

Grad Sarajevo, prema navedenom, utvrđuje realizaciju planiranih i ugovorenih, odnosno, ovim programom i budžetom Grada Sarajeva za 2020. godinu, planiranih aktivnostima kako slijedi:

IV. Mjere

- Tekuće održavanje, neinvazivno čišćenje blagim preparatima na bazi vode i četki

Naziv:	Lokacija	Autor	Godina
Spomen-obilježje ubijenim antifašistima u toku Drugog svjetskog rata	Marindvor, ispred Filozofskog fakulteta	Džemal Bijedić	2008.

Spomen-ploča ubijenim Sarajlijama 5.2.1994.	Zelena pijaca Markale		1996.
Spomen-ploča ubijenim Sarajlijama 27.5.1992.	Ulica Ferhadija kod br. 14		1996.
Spomen-obilježje Fikretu Krakonji	Brdo Hum, kod releja		2012
Spomen-obilježje 1. Podirnjskoj brigade	naselje Šip - Bare ulica Dejzina Bikića		2011.
Spomenik žrtvama rata i hladnog rata	Zmaja od Bosne Ispred Historijskog muzeja BiH	Braco Dimitrijević	2006.
Spomenik Papi Ivanu Pavlu II	Trg fra Grge Martića	Hrvoje Urumović i Zvonimir Krznarić	2014
Spomenik Dvorinu Popoviću	Park između ulica Mis Irbina, Musala i Branislava Đurđeva	Mesud Kečo	2005.
Spomenik Mirzi Delibašiću	Park između ulica Mis Irbina, Musala i Branislava Đurđeva	Park između Mesud Kečo	2005
Spomen bista Ćamila Sijarića	Park između ulica Maršala Tita i Koševo	Enes Sivac	2011
Spomen bista Derviša Sušića	Park između ulica Maršala Tita i Koševo	Enes Sivac	2011
Spomen bista Izeta Sarajlića	Park između ulica Maršala Tita i Koševo	Enes Sivac	2011

Spomen bista Silvija Strahimira Kranjčevića	Park između ulica Maršala Tita i Koševo	Vojin Bakić	1951
Spomen bista Petra Kočića	Park između ulica Maršala Tita i Koševo	Ante Kostović	1951
Spomen bista Hamze Hume u Malom parku	Park između ulica Maršala Tita i Koševo	Florijan Mičković	1970/1
Ja mislim, Ja vidim, Ja čujem, Ja govorim	Park između ulica Maršala Tita i Koševo	Nermina Omerbegović i Aida Pašić	2007
Zvezdani put	Park između ulica Maršala Tita, Magribija i Kranjčevića	Helmut Lutz	poklonjeno Sarajevu 2005 (izrađeno 1997/2004.)
Replika Zgoščanskog stečka	Trg Bosne i Hercegovine	Stjepo Gavrić i Nihad Kovačević	2011.
Spomenik Međunarodnoj zajednici "Ikar"	Park između ulica Vilsonovo šetalište i Zmaja od Bosne	Nebojša Šerić Šoba	2007.
La Bestia	Park između ulica Vilsonovo šetalište i Zmaja	Bizhan Bassiri	2004.

- Čišćenje i održavanje zelene površine

Naziv	Lokacija	Autor	Godina
Spomen-obilježje ubijenim antifašistima u toku Drugog	Marindvor, ispred Filozofskog fakulteta	Džemal Bijedić	2008

svjetskog rata			
Spomen bista Vladimira Perića Valtera	U dvorištu OŠ Vladislav Skarić	Ljupko Antunović	1983.
Spomen-obilježje Fikretu Krakonji	Brdo Hum, kod releja		2012.
Spomen-obilježje 1. Podirnjsoj brigade	naselje Šip - Bare ulica Dejzina Bikića		2011.
Spomenik žrtvama rata i hladnog rata	Zmaja od Bosne Ispred Historijskog muzeja BiH	Braco Dimitrijević	2006.
Spomenik Dvorinu Popoviću	Park između ulica Mis Irbina, Musala i Branislava Đurđeva	Mesud Kečo	2005.
Spomenik Mirzi Delibašiću	Park između ulica Mis Irbina, Musala i Branislava Đurđeva	Park između Mesud Kečo	2005
Replika Zgoščanskog stećka	Trg Bosne i Hercegovine	Stjepo Gavrić i Nihad Kovačević	2011.

- Očuvanja originalnog kratera granate

Naziv:	Lokacija	Autor	Godina
Spomen-ploča ubijenim Sarajlijama 5.2.1994.	Zelena pijaca Markale		1996.

Spomen-ploča ubijenim Sarajlijama 27.5.1992.	Ulica Ferhadija kod br. 14		1996.
---	----------------------------	--	-------

- **Sanacija oštećenja, odnosno konzervatorsko – restauratorski zahvati, te održavanje posebnih postrojenja u skladu s Elaboratom**

Naziv	Lokacija	Autor	Godina
Spomen-obilježje 1. Podirnjsoj brigade	naselje Šip - Bare ulica Dejzina Bikića		2011.
Spomen bista Vladimira Perića Valtera	U dvorištu OŠ Vladislav Skarić	Ljupko Antunović	1983.
Vječna vatra	Titova ulica	nepoznat	1946
Spomenik Papi Ivanu Pavlu II	Trg fra Grge Martića	Hrvoje Urumović i Zvonimir Krznarić	2014
Spomenik ubijenoj djeci opkoljenog Sarajeva 1992-95	Titova ulica, ispred Velikog parka	Mesud Kečo	2009.godine skulptura 2010. godine postamenti sa imenima ubijene djece
Spomenik Dvorinu Popoviću	Park između ulica Mis Irbina, Musala i Branislava Đurđeva	Mesud Kečo	2005.
Spomenik Mirzi Delibašiću	Park između ulica Mis Irbina, Musala i Branislava Đurđeva	Mesud Kečo	2005.
Spomen bista Ćamila Sijarića	Park između ulica Maršala Tita i	Enes Sivac	2011.

	Koševo		
Ja mislim, Ja vidim, Ja čujem, Ja govorim	Park između ulica Maršala Tita i Koševo	Nermina Omerbegović i Aida Pašić	2007.
Zvezdani put	Park između ulica Maršala Tita, Magribija i Kranjčevića	Helmut Lutz	poklonjeno Sarajevu 2005 (izrađeno 1997/2004.)
Replika Zgoščanskog stećka	Trg Bosne i Hercegovine	Stjepo Gavrić i Nihad Kovačević	2011.
Spomenik Međunarodnoj zajednici "Ikar"	Park između ulica Vilsonovo šetalište i Zmaja od Bosne	Nebojša Šerić Šoba	2007.
La Bestia	Park između ulica Vilsonovo šetalište i Zmaja od Bosne	Bizhan Bassiri	2004.

I V. Troškove komunalnih usluga i enrgenata za spomenike koji sadrže fontane, određene mašinske i elektro uređaje, također snosi Grad Sarajevo, putem primjene drugog gradskog propisa .

I VI. Po ukazanoj potrebi, poduzimat će se interventne i druge aktivnosti koje aktualna situacija bude nalagala.

I VII. U slučaju potrebe, Gradonačelnik će predložiti izmjene, odnosno dopune ovog Programa čuvanja, održavanja i zaštite spomenika od značaja za Grad Sarajevo za 2020. godini, na način i po postupku kako je i donesen.

GRADONAČELNIK

mr. Abdulah Skaka

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
GRAD SARAJEVO
GRADONAČELNIK

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON OF SARAJEVO
CITY OF SARAJEVO
MAYOR

Broj: 01/08-23—6299-1/19
Sarajevo, 02.10.2019. godine

Grad Sarajevo
Gradsko vijeće
Predsjedavajući Gradskog vijeća

Bosna i Hercegovina-Federacija Bosne i Hercegov.
Kanton Sarajevo - GRAD SARAJEVO
GRADSKO VIJEĆE

PRIMLJENO: 07-10-2019			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
01-GV-05-	1013/19		

PREDMET: Program čuvanja, održavanja i zaštite spomenika od značaja za Grad Sarajevo za 2020. godinu

U prilogu se dostavlja Program čuvanja, održavanja i zaštite spomenika od značaja za Grad Sarajevo za 2020. godinu.

Potrebno je, u skladu s Odlukom o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo, predloženi dokument uputiti Komisiji za spomenike Gradskog vijeća na nadležno postupanje.

S poštovanjem,

GRADONAČELNIK

mr. Abdulah Skaka

Prilog:

- kao u tekstu

Dostaviti:

- naslovu
- a/a

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel: +387 33 208 340, +387 33 443 050; Fax: +387 33 208 341
e-mail: grad@sarajevo.ba; web: www.sarajevo.ba

EYOF 2019

Sarajevo & East Sarajevo